

at wända sig halft till högre sidan och draga sig uth medh Skogen/ som låg dem på wänstra handen/ så långt then räckte/in til Byen Groschow; lenmandes samma By på högra handen/och såg man ther ifrån heela fiendteliga Lågret. Hans Kongl. May:t af Sverige/ som war glad/ at han nu såg sig wara Fienden så när kommen/ beordrade Cavalleriet, at öfwer alt Estandarerne sänckia/ sampt Infanteriet, at hålla Fahnorne ihopaweckade/ och slåpa Piquerne; hwilket styrckte Fienden alt mehr och mehr uti des förre Jubillning/ at thet icke annat wore/ än ett starkt Detachement af wår Armée. Men han fick snart annat weta/ och förmärkte man ther på i hans Läger en sådana tyfthet/ at man icke wiste hwad ther om skulle dömmas. Wår allernådigste Konung lät i medlertid den högre Flygeln marchera förbij Bdden af bemelte Skog åth wänstra sidan/ och wänstra Flygeln genom samma Skogzudd; så at Armeen nästan tillijka kom at sättia och ställa sig i samma Ordning/ som förbemaält är/ under Styckerne/ hwilka wij långs ut med Skogen/ hwar igenom wij passerat/ hade lemnat bak om oss.

Men så snart Fienden warse blef / at wår Armee præsenterade sig en Battaille, så blef först allarm i hans Läger / och gafs Signalen af två Canoner, medan then tridie icke wille brinna löst.

Hans Kongl. May:t af Sverige begaf sig genast jämte Hertigen af Holsten och Generalitetet, at taga sielwa Orten och Feldtet i ögonsiçte / och funno den wara swår och omödeligit at komma igenom för Morasters skull/ hwarmed fiendteliga Lågret rund omkring war omgiffwit. Ty framman til war det försedt med en bred högd/ hwarifrån man kunde see öfwer hela Faldtet/ och der hade de planterat deras Artiglerie, som begyndte utan återwändo at skuta. Bakom det samma wore twänne Moraster wid

62.

Kart

och

Sanfärdig Berättelse

Om den

GLORIEUSE

och i Manna minne

Öförliflige Seger/

Öfwarmed den Aldrahögste W U D

den 20. November hafwer behagat
wälsigna

Kongl. May:t af Sverige

Kättmätige Wapn

emot

Des trolöse Fiende

CZAREN af MUSCOW.

Narwa den 28. Novemb: 1700.

DEn 13. Novemb: upbröt Kongl. May:t från Weseberg, fembton Lifländska mijsl från Narva, med des Armee som gjorde allenast ett antahl ungefär till 8000 Man till Häst och Foot/ effter som Kongl. May:t till at winna tiden/ intet wille afwackta de öfrige Trouppers ankomst som på marchen till Weseberg woro stadde/ och fortsattes marchen således/ at man genom diupa och mycket elacka wägar och defileer samt landet på 10 mijsl af fienden så förhärjat och förstört / at ingen subsistence hwarken för Manskapet eller hästarne war till fångz/ den 19. hujus ankom till Lagena halfander mijsl från Narva. Fienden hade fuller haft tillfälle at gådra motwårn under wågen wid passen Purts/Pyhäjaggi och Sillanjaggi; Men så försommade han doch detsamma/ och fans allenast Scheremetiof med 6000 hästar wed Pyhäjaggi/ hwilka hade sine fouragerer öfwer passet / dem Wåre fortrouper så oförmodeligen öfwerkommit / at de nödgades lembna fourager-bundterne effter sig och draga sig öfwer / blifwandes doch någre nedergjorde; Han sielf Scheremetiof som stod på andra sidan passet / tog om natten flychten och skyndade sig med sine underhafwande Troupes till det Nyska Lågret. Andra dagen om Morgonen fortsattes marchen öfwer passet / hwilcket den förre dagen icke kunde stie / alldenstund mörkret war infullit imman Armeen hinte dijt / och continuerades därmed alt in till den 20. Då man upbröt ifrån Lagena och mot Middagen ankom för Fiendens Läger / hwilket alt ifrån stranden neder wed Strömen sampt Portei qwar och in till Joala war befäst med ett starkt retrenchement, bestående af fasta wallar och diupa grafwar/ bröstwårn med spanska Ryttare och stormpåblar speckade sampt med åtskillige utanwårk och Batterier på fördelachtige högder wålforsedt / jempte en stark contravallations linia. Strax wed ankomsten lått Kongl. May:t uti Fiendens åsyn och under canonerande ifrån des Batterier, Arméen upmarchera och ställa sig / rijdandes sielf omkring att recogno-

scera

scera på hwilka ställen Fienden uti des retrenchement bäst måtte stå at angriipas; Medlertid war Infanteriet i wårket till at försärdiga fackiner. Och sedan Kongl. May:t således hade tagit retrenchementet uti öguesicht / förordnades Twenne hufwud attaqver, hwartill Arméen på föllliande sätt wardt fördelt: På den högre flygelen som war förordnat at inbryta wid gamla Nahtshoff/ och blef commenderad af General Vellingk, förandes General Major Posse attaquen, gjorde Lieutenant Reenschiöld med 50 Man af GranadierGarde det första anfallet / på honom fölgde en Bataillon af GranadierGarde under Capitainens Grefwe Sperlings commendo, som blef soutenerat af trenne Batailloner utaf Gardet, nembligen Lif-Bataillon under Öfwerst Lieutenant Palmqvists anförande nit uti / Major Numers på högra och Capitain Ehrensten på wånstra sidan; Däruppå fölgde Capitain af Gardet Carl Posse på den högra och Capitain Sparre på den wånstra sidan/ hwilka secunderades af Öfwerste Knorring medh en Bataillon Helsingar på höger och af Capitain Casimir Wrangel med en Bataillon Wesmanlänningar på wånster/ de där åter af Öfwersten Magnus Gabriel von Tisenhausen med des Finnar på höger/ Major von Wulfen med en annan Bataillon Helsingar nit uti / och Capitain Kurck med en Bataillon Wesmanlänningar på wånster blefwo soutenerade, och effter dem hade General Lieutenant Wachtmeister ordies att tränga sig in med Cavalleriet af bemelte högra Flygel. På den wånstra flygeln som war förordnat at inbryta öfwan för Wepsekyle och commenderades af General Lieuten: Reenschiöld, formerades Twenne attaqver, hwaraf den förste på höger anfördes af General Major Maidel i twenne columner; den högre columnen anfördes af Öfwerst Lieutenant Roos med en Bataillon Wärmlänningar / som blef soutenerad af en annan Bataillon utaf samma Regimente under Capitain Focks anförande/ hwilken Major von Feilitzen med en Bataillon Wesmanlänningar secunderade, slutandes Capitain Saks med en Bataillon Finnar; Men den wånstra columnen blef anford af Öfwerst-Lieutenant Gryndel, som blef soutenerad af Trenne Batailloner

ner Fimmar / blifwandes den förste commenderad af Öfwerste Mellin, den andra af Öfwerst Lieutenant Lode och den tredje af Major Berg. Bägge desse columner attackverade Fiendens Retrenchementet på wänster nedan före ett af fienden upkastat högt och stort wärck som på bägge sidor kunde bestryka Linien af Retrenchementet och commendera fältet.

Öfwersten Gref Stenbock som anförde den andra Attaquen på wänster / blifwandes soutererad af Öfwerst Lieutenant Haftkehr med en Bataillon Fimmar med allehanda Skantzng försedde / attackverade sielfwa det stora wärket / hwaruppå fölgde Kongl. May:t som till den ändan bijwistade attackven på den wänstra flygeln / medan effter alt anseende där syntes willia blifwa det skarpesta fächtandet / och Kongl. May:t desutan war i de tanckar / där sammastades at anträffa Tzaren / som på den sidan hade sitt Huswud-Quarter / hafwandes Kongl. May:t med sig i föllie Gen. Lieutenant Reenschiöld, Capitain Lieut: och General Majoren Horn med Drabanterne och wänstra Flygelns Cavallerie, hwaraf Gen. Major Ribbing commenderade reserven. På den wänstra Flygeln commenderade General Fält-Tygmestaren Artolleriet som bestod af 21 Stycken / och Majoren Appelman på den högre. Däruppå utgafz till Löf:n desse ord: **Med GUDS Hielp** / och befalte Kongl. May:t at signalen till attackven skulle gifwas med twenne raqveter.

Attackven blef strax därpå kläckan 2 effter Middagen af Infanteriet uppå bägge flyglarne tillijka med största vigueur begynt / under faveur af ett töcknigt och snömörkt wäder som fölgde Armeen på ryggen / och det med en sådan Success, at oachtadt å fiendens sida skedde ett krafftigt motstånd / så hade doch Wåra den lyckan inom en fierdedels tijnas förlopp på både ställen at forcera retrenchementet och poußera fienden / och blef han å bägge sidor med stort nederlag effter jagat långz retrenchementet. Wår wänstra flygel kdrde Fiendens högga för sig ända neder til Narva ström / hwarest de fuller sökte at salvera sig öfwer bryggan / men som densamma af den stora myckenheten blef öfwerlastad och gick sönder / så fördräncktes ett stort

stort antabl af de flychtige uthi Elfwen / och de öfrige blefwo twingne at giöra ett desperat motwårn medan de sågo sig alla uthwågar til flychtande wara betagne / formerandes emellan deras i Lågret bygde stora trähuus och jordehyttor en wagnborg / så at man moth dem måste giöra en ny attackve, hwilken med continuerligit skjutande på hwar annan / wahrade in til des mörckret inföll / så at man intet kunde skillia den ena från den andra. Samma framgång hade genom GUDS nåd den högga Flygelen emot Fiendens wänstra / i det han och dref densamma på flychten / kommandes sedan en dehl där af såsom Gardet wed den senare öfwanbemelte attackven att conjungera sig med wänstra Flygeln / där Kongl. May:t war. Och ehuruwäl sielfwa orten war mycket obehwäm att agera och uthrätta något med Cavalleriet, så blef det doch / sedan Infanteriet hade giordt yppning / commenderat at souterera detsamma / ersättandes med tappert förhållande den desavantage som ortens olägenhet dem elliest tilfogade. Sedan mörckret hindrade alt wijdare fächtande / rangerade Kongl. May:t de hoos sig hafwande Troupen emellan Staden och retrenchementet, ställandes dem effter ortens situation emot de sidor hwar ifrån någon sientlig surprise stod at befabras / samt lätt medlertijd genom General Fält-Tygmestaren Siöblad, General Major Maydel och Öfwersten Grefwe Stenbock med något manskap intaga och besätta ett Fiendens förnämsta Batterie på en Högd belägit / af hwilket hela retrenchementet kunde beskiutas / hwar igenom Fiendens mæckt å bägge flyglarne all communication med hwar andra blef affkuren.

Som nu Fienden såg sig således å alla sidor wara instängd / och alla uthwågar till retraite betagne / affärdade den dehlen af Fiendens öfwerblefue Troupen, hwilcka wed Narva Ström woro sammandrefue / ännu samma Uffton deras uthskickade till Kongl. May:t och submitterade sig Kongl. May:t Nåd / hwilken dem och så blef tillsagd / hwar på straxt därefter hoos Kongl. May:t sig infunno effterföljande Fiendens Generaler, nembl: Under Fältmarskalken och Öfwer Krigz-Commisfarien

farien Knees Jacob Fioderowitz Dolgorukoy, Generalen Afte-
mon Michaielowitz Golowin och General Fält-Tygmästaren
Prinz Artzchelowitz, och nederlade deras Bewähr för Kongl.
May:ts fötter / gifwandes sig på nåd och onåd / samt inrym-
mandes straxt Kongl. May:t deras poster som med Twenne
Bataillonier af Gardet blefwo intagne och besatte / hwilken de-
ras submission Kongl. May:t så nådigt ansåg / at dem blef
effterlätit marchera af och passera öfwer Strömen med fullt
Bewähr / sedan de hade gifwit från sig alla Fahnor och Estan-
darer. Enär General Weide det förnam / hwilken commen-
derade resten af den wänstra fiendens flygell / som öfwenwähl
af de wåre hölts affkuren / skickade han emot morgonen sin Ge-
neral Adjutant jempte en triumslagare med bref til Generalen
af den Swänska Armeen och på lijka sätt bad om Nåd / hwil-
ket / så snart Kongl. May:t det i underdånighet blef föredragit /
honom och så med des folck bewilliades / doch med den åthskil-
nad / at de uthan öfwer- och undergewår skulle få begifwa sig
bårt. Häruppå nederlade hela de fiendtlige Regimenterne för
Kongl. May:ts fötter deras Fahnor och Bewähr / marcherandes
sedan så Officerare till stort antahl som gemena med blotta huf-
wuden genom Lågret öfwer Strömen. Så snart det war skedd /
blef hela Fiendens Läger intagit hwarest öfwerflöd på all ting
fans jemte ett rikt Byte; Doch war där ibland förnämligast
at råna ett kostbart Artillerie bestående af 145 helt nya Metall-
Stycken af different storlek / de största til 45 pund effter Swänsk
måttstock / 28 nya Metall-Mörssare af åtskillige inventioner och
4 Haubitzer medh en anseentlig quantitet Ammunition, 6 par
Pulvor / 151 Fahnor / 20. Estandarer, förutan dem som i sielfwa
action blefwo sönder reesne och i mörkret förkomne samt wid
Fiendens retraite i strömen dränckte / hwaraf alla dagar någre
upfiskas / och här och där igen finnes; En stor myckenhet gewähr /
Tzarens qwarlembnade Fält-Cassa, förutan en hoop Tält och
Baraqver sampt ett anseentlig förråd af Proviant och Fourage
med annat rikt Byte som Kongl. May:ts Armée tilföll. Hans
Kongl. May:t har icke allenast sielf medh oförljelig Tapperhet
och

och försigtigt commendo fördt och dirigerat hela denne Glo-
rieuse actionen, utan och wågat des Höga Kongl. Person uti
alla de Farligheter som den ringaste Soldat war underkastad / i
dy Kongl. May:t på de ställen hwarest största elden och skarpa-
ste fächande war / så til häst som foot mände anföra Infanterie
och Cavallerie, hwarwid Kongl. May:ts Drabanter sig särdeles
distingverade; Men så har däremot den Allwäldige GUDEN
uti alla desse farligheter således bewarat Kongl. May:ts Höga
Person / så at Kongl. May:t till alla des Trogne Undersätares
obeskriweliga glädie och fågnat är blefwen aldeles oskad.

Till Generals Personernes beröm bör man icke heller för-
bij gå at nämna / det de hwar för sig på alt sätt genom ett
försigtigt och tappert anförande sig mände signalera. Så Re-
gement- som Compagnie Officerarne æmulerade lijka som emel-
lan sig / hwem som skulle kunna de tappresta actionerne förå-
ta. Hoos den gemena Soldatesqven fans ett oförsträckt mod
och största lust at angripa fienden / hwilket och så skedde med
en otrolig och ogemem vigueur.

Under warande action, sedan Hertigen af Croy, hwilken
Tzaren/wed des hastige afresa dagen tilförende / medelst en skrif-
telig Instruction hade updragit öfwer commendo wed Armeen,
såg at alting war förlorat och gick öfwerända / begaf han sig til-
lijka med General Lieutenanten och Öfwer Ingenieuren Alard,
General Majoren och Polste Envoyeen Baron Lang, Öfwer-
sten af Tzarens Garde Blumenberg, Öfwersten Lafort, Major
Pijhl och någre Ingenieurer utur det Ryska lågret och gosiwo sig
sielfwe tillfanga / men utom desse hålles alla de andra Ryska
Generalerne fångne jemte åtskillige Öfwerstar / Öfwerst-
Lieutanter, Majorer och andra Officerare.

Och är således numehra Staden Narva, hwilken uti 10
veckors tid har uthstått en swår och häftig Belägring / me-
delst den Aldrahögstes underbare Hielp och Kongl. May:ts oför-
lijelige Hieltmod lyckeligen worden insatt.

Denne Seger är så mycket mera glorieux och oförljeli-
gare til at skatta / som näst den Aldrahögstes tilhielp / densamma
är

är förvärfvat med en ringa mækt emot Fiendens stora hoop och antahl / råknandes fienden sig hafwa varit 80000. Mann starkt / hwar emot Kongl. May:ts Armée icke är at ansée mer än för en hand full folk / som ändå af stora fatiguer / beswårlige marcher och brist på lifmedell och fourage, det de i någre dagar intet niutit / war så godt som aldeles afmattat; På Fiendens sijda kan man råkna förlusten åtminstone till 18000 Man med dem som i Narva Ström drucknade / däremot stiger antalet af de döde och bleserade på Kongl. May:ts sijda högst till 2000. hwarunder doch de måste finnes wara så qwåste / att man om deras restitution kan giöra sig godt hopp.

LISTA på de Ryske Fångarne.

Fält-Marskalken Duc de Croy.

Under-Fältmarskalken Knes Jacob Fioderowitz Dolgorukoy som tillijka är Öfwer Krigz-Commisarius.

Generalen af Infanterie Aftemon Michaielowitz Golovin.

Generalen af Infanterie Adam Weide.

Generalen och Gouverneuren i Novogrod Knes Ivan Jürjewitz Trubetskoy.

General Fält Egnmästaren Artzchelovitz Prins af Georgia.

General Lieutenanten och Öfwer Ingenieuren Alard.

General Majoren och Polniske Envoyen, Baron Lang.

General Majoren Ivan Ivanovitz Butterlin.

Öfwersten af Czarens Garde Blumenberg.

Öfwersten af Artolleriet Casimir von Kragen.

Öfwerste la Fort. Öfwerste Delden. Öfw: Jacob Gordon.

Öfwerste Schnevents. Öfwerste Gulitz. Öfw: Westhoff.

Öfwerste Pindegras. Öfwerste Ivanitski.

Förutan åtskillige Öfwerster / Öfwerst-Lieutenanter, Majorer och Compagnie Officerare hwilka man håller onödig at namngifwa / warandes en stor myckenhet där af permitterade at draga sig af med det Manskapet som lade sitt Gewähr neder och förlåfwades at gå hem åth Ryskland / medan Kongl: May:it sig med många fångar intet wille belasta.

Utförlig och sanfärdig

Berättelse /

Om det / som förelupet /

Lå

Herz Öfwersten

Wolmar Anthon von Schlippenbach

den 5. Septembr. Anno 1701.

af Moscowiterne /

med en utskickad Amée bestående af 30000
Man / på 3. åtskillige ställen tillika / blifwet
öfwerfallen och angripen.

SECKHEIM /

Tryckt uti Kongl. Booktr. hos Sal. Wanklfs Anckia.

Wärt

doch

Danfärdig Berättelse

Om den

GLORIEUSE

och i Manna minne

Sforliffelige

S G D E R /

Swarmed den

Adrahögste **BEED**

den 20. November hafwer behagat wälsigna

Kongl. May:ß af Sverige

Rättmätige Wapn /

emot

Des trolöse Fiende

CZAREN af MUSCOW.

NARVA den 28. Novembr. 1700.

Warmho 9te 5261.